

فریدون وردی‌نژاد مدیرعامل خبرگزاری جمهوری اسلامی به عنوان رییس اکسنا، و آقای محمد خدای مدیر اخبار بین‌الملل خبرگزاری جمهوری اسلامی به عنوان دبیرکل اکسنا انتخاب شدند.

طرح فنی پیشنهادی ایران

در ادامه نشست دوم کاری، طرح فنی پیشنهادی خبرگزاری جمهوری اسلامی درباره نحوه ارتباطات و مبادله خبر میان اعضا، ارائه و مورد بررسی قرار گرفت. به دلیل عدم حضور کارشناسان فنی هیأت‌های مدعو در اجلاس و اظهار تمایل آنان به بررسی دقیق و کارشناسی طرح مذکور، کلیات طرح درباره نحوه اتصال اعضا به یکدیگر مورد پذیرش قرار گرفت و هیأت‌های مدعو مأموریت یافتند در بازگشت به کشور خود پیشنهاد فنی ایرنا را مدنظر قرار داده و بخش‌های فنی خود را در مورد آن فعال نمایند.

دبیرخانه و مخبر اکسنا:

همچنین مقرر شد دبیرخانه اکسنا مسؤلیت جمع‌آوری نظرات و پیشنهادات کارشناسی اعضا را به‌عهده داشته و گروه فنی متشکل از اعضا زیر نظر دبیرخانه، طرح‌های ارتباطی اعضا را از نظر اقتصادی و فنی بررسی کنند و حداکثر ظرف مدت سه‌ماه نتیجه را به اطلاع اعضا برسانند.

در پایان نشست دوم، به پیشنهاد دبیرکل و تأیید رییس اکسنا، آقای تورج شیراینو مسؤول

واحد روابط بین‌الملل خبرگزاری جمهوری اسلامی به عنوان مخبر اجلاس برای تهیه گزارش نهایی معرفی شد که پیشنهاد مذکور از جانب هیأت‌های حاضر در اجلاس مورد تأیید قرار گرفت.

اجلاس اختتامیه

مدیرعامل خبرگزاری جمهوری اسلامی و رییس اکسنا نطق اختتامیه را به شرح زیر قرائت کرد:

عالی جنابان، همکاران عالی قدر، قبل از هرچیز لازم می‌دانم برگزاری موفقیت‌آمیز اولین گردهمایی خبرگزاری‌های دریای خزر را به تمامی هیأت‌های شرکت‌کننده تبریک بگویم.

نشست‌های کاری طولانی و ارزشمندی که برای بررسی و تصویب اساسنامه اتحادیه خبرگزاری‌های دریای خزر و پیرامون ایجاد ارتباطات حرفه‌ای، خبری و فنی انجام گرفت، نشانگر عزم و اراده هیأت‌های شرکت‌کننده به منظور برقراری یک جریان تبادل آزاد، دوسویه و گسترده خبری برای تسهیل گردش اطلاعات در این ناحیه از جهان می‌باشد. این جانب یقین دارم پی‌گیری مباحث و تداوم نشست‌های آینده، منجر به دست‌یابی هرچه سریع‌تر و بیشتر به اهداف مشترک خبرگزاری‌های منطقه دریای خزر که همانا تأمین، ارتقا و

گسترش منافع مشترک ملت‌های منطقه از طریق تبادل کامل تر و روان تر اطلاعات می‌باشد، خواهد گردید.

طبعاً عملکرد امروز ما در صورتی میراث و تجربه گرانقدری برای فردا خواهد بود که موفق گردیم نهال نوپایی را که به همت یکدیگر غرس کردیم، به نحو احسن و با دقت و حساسیت بسیار پرورش داده تا خود و آیندگان را از ثمرات آن بهره‌مند سازیم.

وی ضمن سپاس از شرکت و فعالیت مؤثر هیأت‌های شرکت‌کننده در اجلاس ابراز امیدواری کرد که خبرگزاری‌های عضو، تمامی نیروها و امکانات خود را جهت اجرای مصوبات این گردهمایی و به‌منظور برآورده ساختن اهداف عالی آن به‌کار گیرند.

پس از نطق رییس «اکسنا» گزارش نهایی توسط مخبر «اکسنا» قرائت شد و با تأیید حضار مورد تصویب قرار گرفت. و به این ترتیب نخستین مجمع عمومی اتحادیه خبرگزاری‌های دریای خزر در عصر شش‌شنبه مردادماه ۱۳۷۴ در چالوس به کار خود پایان داد تا نخستین روز تولد «اکسنا» را رقم زند و بر مسؤلیت‌های خبرگزاری جمهوری اسلامی به‌منابه نماینده خبری کشور انقلابی ایران بیش از پیش بیفزاید.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

اساسنامه اتحادیه خبرگزاری‌های دریای خزر

با امعان‌نظر به نقش استراتژیک دریای خزر به‌منزله حلقه پیونددهنده کشورهای همجوار، نظر به لزوم ارتقای سطح همکاری‌های کشورهای منطقه و تسهیل روند بهره‌برداری مشترک از این موهبت گرانقدر در زمینه‌های اقتصادی، فرهنگی، زیست‌محیطی، علمی و سیاسی، از یک‌سو:

با عنایت به علایق و مشترکات تاریخی و فرهنگی ملت‌های منطقه و تحولات اخیر جهانی که ضرورت توجه بیشتر به مسایل منطقه و تبادل

گذاری اتحادیه خبرگزاری‌های دریای خزر در جمهوری اسلامی ایران و به میزبانی خبرگزاری جمهوری اسلامی (ایرنا) برگزار گردد.

به‌دنبال تشکیل اولین گردهمایی اتحادیه خبرگزاری‌های دریای خزر که ۷-۶ اوت (۱۵ و ۱۶ مرداد ۱۳۷۴) در تهران و چالوس، برگزار شد خبرگزاری‌های شرکت‌کننده، سند ذیل را به عنوان اساسنامه اتحادیه خبرگزاری‌های دریای خزر مورد تصویب قرار دادند:

روان و وسیع اطلاعات و گردش آن را در ابعاد همه‌جانبه ایجاد نموده، از سوی دیگر:

خبرگزاری‌های کشورهای همجوار دریای خزر با امضای موافقت‌نامه‌های نوامبر ۱۹۹۴ میان «آذربایجان»، «ایرنا» و «ایرتاناس» و متعاقباً با امضای موافقت‌نامه‌های فوریه ۱۹۹۵ میان «ایرنا»، «قرتاگ» و «ترکم‌پرس» و با استناد به تبصره ۲ بند ۲ اسناد مذکور موافقت نمودند اولین گردهمایی خبرگزاری‌های مذکور جهت بنیان

ماده اول عنوان

نظر به ضرورت ایجاد انسجام، ارتباط سازمان یافته حرفه‌ای و تفویض قوه اجرایی، عنوان «اتحادیه خبرگزاری‌های دریای خزر» (Association of Caspian Sea News Agencies) (که از این پس «اکسنا» "ACSNA" نامیده می‌شود) برای تشکیلات مذکور تعیین می‌گردد.

ماده دوم اهداف و مأموریت‌ها

«اکسنا» یک نظام اطلاع‌رسانی مبتنی بر هماهنگی و همکاری حرفه‌ای و نه یک خبرگزاری فرملیتی بوده و موارد ذیل را به عنوان اهداف و مأموریت‌های کاری خود تعیین می‌نماید:

(۲-۱) تبادل خبری، ایجاد تفاهم عمیق‌تر و تقرب و تقویت روابط کشورهای عضو.

(۲-۲) ارائه تصویری عینی و روشن از تحولات منطقه توسط اطلاعات کسب شده از منبع موثق و معتبر کشورهای عضو.

(۲-۳) مقابله با جریان‌های یک‌سویه و غیرمتوازن خبری از طریق نشر اخبار و اطلاعات از پیشرفت‌های اقتصادی - علمی و رویدادهای فرهنگی - اجتماعی کشورهای عضو.

(۲-۴) تشویق همکاری میان اعضا به منظور ارتقای وضعیت حرفه‌ای، فنی و آموزشی.

(۲-۵) همکاری با سازمان ملل و ارکان وابسته مرتبط و دیگر سازمان‌های خبررسانی و اطلاع‌رسانی بین‌المللی با اهداف مشابه حرفه‌ای.

ماده سوم عضویت

(۳-۱) خبرگزاری‌های ملی کشورهای همجوار دریای خزر، امضاکنندگان اسناد مندرج در مقدمه، از اعضای اصلی «اکسنا» به‌شمار می‌آیند.

(۳-۲) خبرگزاری‌های خصوصی کشورهای همجوار دریای خزر و سایر خبرگزاری‌های مایل به عضویت، پس از تأیید عالی‌ترین مقام «اکسنا» به عنوان عضو میهمان پذیرفته می‌شوند.

(۳-۳) ارتقا از جایگاه عضویت میهمان به عضویت ناظر و سپس به عضو اصلی با پیشنهاد مقام عالی «اکسنا» و تأیید مجمع عمومی امکان‌پذیر خواهد بود.

(۳-۴) اعضای اصلی از امکانات و حقوق برابر برخوردار خواهند بود.

ماده چهارم تشکیلات و اجلاس‌ها

(۴-۱) عالی‌ترین مقام «اکسنا»، ریاست دوره‌ای است که با برگزاری مجمع عمومی به خبرگزاری میزبان تفویض می‌شود.

(۴-۲) پس از ریاست، دبیرکل «اکسنا» است که توسط مجمع عمومی انتخاب می‌گردد و نقش بازوی اجرایی ریاست و ایجاد هماهنگی میان اعضا را ایفا خواهد نمود. دبیرکل با نظارت بر امور دبیرخانه کل که توسط خبرگزاری صاحب عنوان ریاست دوره‌ای برپا می‌شود، مسؤلیت

رسیدگی به مکاتبات، استعلام و ابلاغ نظرات اعضا، پی‌گیری امور فنی و خبری و دیگر امور محوله از جانب ریاست را زیر نظر مقام عالی «اکسنا» به عهده خواهد داشت.

(۴-۳) خبرگزاری و اگذارکننده ریاست، نقش مشاوره‌ای ریاست جدید را به عهده خواهد داشت.

(۴-۴) مجمع عمومی که هر سال یک‌بار برگزار می‌گردد، عالی‌ترین مرجع تصمیم‌گیرنده «اکسنا» متشکل از اعضای اصلی و غیراصلی است. پیشنهاد و تعیین میزبان و ریاست مجمع عمومی آتی، ارتقای جایگاه اعضای غیراصلی، حکمیت میان اعضا، تعیین خط‌مشی و سیاست‌گذاری‌های کلان «اکسنا» اختصاص بودجه و تصمیم‌گیری‌های نهایی و تدوین برنامه عمل از وظایف اصلی مجمع عمومی به‌شمار می‌آید.

(۴-۵) در جریان برگزاری مجمع عمومی، گروه‌های کارشناسان خبری و فنی به منظور بررسی موارد مربوطه و گزارش به اعضا جهت اخذ تصمیمات لازم تشکیل جلسه می‌دهند.

(۴-۶) در صورت نیاز به برگزاری اجلاس اضطراری، عضو پیشنهاددهنده، میزبانی اجلاس مذکور را عهده‌دار خواهد بود.

ماده پنجم ارتباطات فنی و خبری

(۵-۱) اعضای «اکسنا» جهت ایجاد ارتباطات فنی با یکدیگر مشارکت و تشریک مساعی نموده و با تشکیل میز اخبار «اکسنا» در سرویس اخبار بین‌الملل خود اقدام به تبادل اخبار و اطلاعات می‌نمایند.

(۵-۲) اعضا مجاز به تغییر محتوای اصلی اخبار نبوده، ویرایش‌های خبری معمول را با حفظ اصالت و محتوا به‌منظور بهبود کیفیت حرفه‌ای و انطباق با معیارهای رسانه‌های خبری خود عهده‌دار خواهند شد.

(۵-۳) اعضا مساجزند اخبار «اکسنا» را در اختیار رسانه‌های ملی و خارجی طرف قرارداد خود قرار دهند.

ماده ششم زبان

زبان مبادله اخبار در شبکه «اکسنا» انگلیسی است. در اجلاس‌های مربوطه، زبان مذاکرات و اسناد انگلیسی، روسی و زبان ملی کشور میزبان خواهد بود.

تبصره:

تا هنگام راه‌اندازی بخش انگلیسی خبرگزاری‌های تازه استقلال یافته، «ایرنا» و «ایتراتاس» مساعدت‌های لازم به این خبرگزاری‌ها را مدنظر قرار دهند.

ماده هفتم مسائل مالی

(۷-۱) هزینه‌های عمومی «اکسنا» با پرداخت حق عضویت از جانب اعضای اصلی تأمین می‌گردد.

(۷-۲) عضوی که تا یک سال تعهدات مالی

خود را پرداخت ننماید، از داشتن حق رأی محروم می‌شود، مگر آنکه مجمع عمومی با حکم خود این شرط را درباره عضو خاطی موقتاً مورد تجدیدنظر قرار دهد.

(۷-۳) دبیرکل «اکسنا» موظف به تهیه و گزارش حساب‌های مالی دبیرخانه «اکسنا» می‌باشد.

ماده هشتم رأی‌گیری

(۸-۱) فقط اعضای اصلی مجاز به دادن رأی هستند.

(۸-۲) هر عضو فقط از یک حق رأی آ‌نهم مساوی برخوردار است.

(۸-۳) کلیه تصمیمات با احراز دوسوم کل آ‌را نفاذ می‌یابند.

(۸-۴) در صورت احراز آ‌رای مساوی، رئیس دوره‌ای مجاز به دادن رأی مستقل می‌باشد.

ماده نهم بازبینی اساسنامه

متن پیشنهادی بازبینی اساسنامه، می‌باید حداقل شش ماه پیش از برگزاری مجمع عمومی از طریق دبیرکل جهت اطلاع اعضا ارسال گردد.

ماده دهم انصراف

درخواست انصراف از عضویت می‌بایستی از طریق اعلان کتبی به دبیرکل اعلام شود. وی متعاقباً اعضا را از درخواست انصراف مطلع ساخته و موضوع پس از سه‌ماه از تاریخ وصول اعلان کتبی توسط دبیرکل نفاذ می‌یابد.

ماده یازدهم تمدید ریاست

اعضا موافقت می‌نمایند در صورت عدم کاندیدا شدن یکی از اعضا برای قبول ریاست، ریاست دوره‌ای وقت برای یک دوره یک ساله دیگر مورد تمدید قرار گیرد.

امضاکنندگان زیر به نمایندگی از جانب خبرگزاری‌های متبوع خود اساسنامه پیشنهادی را تأیید و امضا می‌نمایند.

خبرگزاری آذرتاج، خبرگزاری ایتراتاس، خبرگزاری ایرنا، خبرگزاری ترکمن پرس و خبرگزاری قزتاگ.

حاشیه:

1. NAM9/ pool/16cc/DISC.1

۲. تشکیل اتحادیه خبرگزاری‌های حوزه مدیترانه، تهران خبرگزاری جمهوری اسلامی، (۱۰/۷/۷۱).

۳. اتحادیه خبرگزاری‌های جوامع ترک‌نشین بولتن خبری منتشر می‌کند. آنکارا خبرگزاری جمهوری اسلامی (۲۱/۱/۷۲).

۴. ایران، ش ۱۴۹ (۱۸ مرداد ۷۴): ۲.

۵. قدردانی:

از مؤولان محترم خبرگزاری جمهوری اسلامی که اسناد

«اکسنا» را در اختیارم نهادند، صمیمانه سپاسگزارم. □